

Torsdagen den 24 november 2016

P8_TA(2016)0452

Europeiska ombudsmannens verksamhet 2015**Europaparlamentets resolution av den 24 november 2016 om årsrapporten om Europeiska ombudsmannens verksamhet 2015 (2016/2150(INI))**

(2018/C 224/17)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av årsrapporten om Europeiska ombudsmannens verksamhet 2015,
  - med beaktande av artikel 15 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
  - med beaktande av artikel 228 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
  - med beaktande av artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
  - med beaktande av artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
  - med beaktande av artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
  - med beaktande av artikel 42 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
  - med beaktande av artikel 43 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
  - med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
  - med beaktande av Europaparlamentets beslut 94/262/EKSG, EG, Euratom av den 9 mars 1994 om föreskrifter och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning ⁽¹⁾,
  - med beaktande av den europeiska kodexen för god förvaltningssed, som antogs av Europaparlamentet den 6 september 2001 ⁽²⁾,
  - med beaktande av det ramavtal om samarbete som ingicks av Europaparlamentet och Europeiska ombudsmannen den 15 mars 2006 och som trädde i kraft den 1 april 2006,
  - med beaktande av de principer om insyn och integritet i samband med lobbyverksamhet som utarbetats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD),
  - med beaktande av sina tidigare resolutioner om Europeiska ombudsmannens verksamhet,
  - med beaktande av artikel 220.2 andra och tredje meningen i arbetsordningen,
  - med beaktande av betänkandet från utskottet för framställningar (A8-0331/2016), och av följande skäl:
- A. Årsrapporten om Europeiska ombudsmannens verksamhet 2015 överlämnades formellt till Europaparlamentets talman den 3 maj 2016. Ombudsmannen, Emily O'Reilly, lade fram rapporten för utskottet för framställningar den 20 juni 2016 i Bryssel.
- B. I artikel 15 i EUF-fördraget anges att unionens institutioner, organ och byråer ska utföra sitt arbete så öppet som möjligt för att främja en god förvaltning och se till att det civila samhället kan delta.

⁽¹⁾ EUT L 113, 4.5.1994, s. 15.⁽²⁾ EUT C 72 E, 21.3.2002, s. 331.

Torsdagen den 24 november 2016

- C. I artikel 24 i EUF-fördraget anges att "varje unionsmedborgare kan vända sig till den enligt artikel 228 tillsatta ombudsmannen".
- D. Artikel 228 i EUF-fördraget ger Europeiska ombudsmannen befogenhet att ta emot klagomål om missförhållanden i unionsinstitutionernas, unionsorganens och unionsbyråernas verksamhet, med undantag för Europeiska unionens domstol då den utövar sina domstolsfunktioner.
- E. I artikel 258 i EUF-fördraget fastställs kommissionens roll som fördragets väktare. Underlåtelse att fullgöra detta uppdrag eller åsidosättande av det skulle kunna utgöra ett administrativt missförhållande.
- F. Enligt artikel 298 i EUF-fördraget ska unionens institutioner, organ och byråer "stöda sig på en öppen, effektiv och oberoende europeisk administration". I samma artikel anges att specifik sekundärlagstiftning ska antas för detta ändamål genom förordningar som är tillämpliga på alla områden inom EU:s förvaltning.
- G. I artikel 41 i stadgan om de grundläggande rättigheterna anges att var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner och organ.
- H. I artikel 43 i stadgan anges att varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att vända sig till unionens ombudsman vid missförhållanden i gemenskapsinstitutionernas eller gemenskapsorganens verksamhet, med undantag för domstolen och förstainstansrätten då dessa utövar sina domstolsfunktioner.
- I. Europeiska ombudsmannen, som inrättades genom Maastrichtfördraget, hade funnits i 20 år 2015 och har behandlat 48 840 klagomål sedan 2005.
- J. Enligt Flash Eurobarometer-undersökningen om EU-medborgarskap från oktober 2015 är 83 procent av EU-medborgarna medvetna om att en EU-medborgare har rätt att inge klagomål till kommissionen, Europaparlamentet eller Europeiska ombudsmannen.
- K. Enligt Europeiska ombudsmannen är administrativa missförhållanden dålig förvaltning eller brister inom förvaltningen som uppstår om en institution eller ett offentligt organ underlåter att agera i enlighet med lagar, regler eller principer som är bindande för institutionen respektive organet i fråga, underlåter att följa god förvaltningssed eller kränker de mänskliga rättigheterna.
- L. Kodexen för god förvaltningsed syftar till att förhindra att administrativa missförhållanden uppstår. Ändamålsenligheten i detta verktyg är begränsad med tanke på att det inte är bindande.
- M. Högradig insyn är en förutsättning för att öka legitimiteten i besluten och öka tilliten till att de fattas på grundval av det övergripande allmänintresset.
- N. Bristfällig insyn i ärenden som får stora konsekvenser för EU:s socioekonomiska modell, och i många fall även stora konsekvenser på folkhälso- och miljöområdet, tenderar att skapa misstroende bland medborgarna och i den allmänna opinionen i stort.
- O. Visselblåsare är mycket viktiga när det gäller att avslöja administrativa missförhållanden och även politisk korruption i vissa fall. Sådana fall av administrativa missförhållanden och politisk korruption undergräver allvarligt kvaliteten på vår demokrati. Visselblåsare ställs i många fall inför stora svårigheter under efterdyningarna och påverkas i alltför många fall negativt på ett personligt plan på många olika sätt, inte bara av yrkesmässiga följder utan även av lagstridiga motåtgärder. I avsaknad av ytterligare skyddsgarantier skulle den senaste tidens erfarenheter framöver kunna avskräcka människor från att handla enligt etiska principer genom att agera visselblåsare.
- P. Europeiska ombudsmannens beslut och/eller rekommendationer följdes till 90 procent 2014, vilket är tio procentenheter högre än 2013.

Torsdagen den 24 november 2016

- Q. När det gäller de undersökningar som inleddes av ombudsmannen 2015 var de viktigaste frågorna följande: öppenhet i EU:s institutioner, etiska frågor, allmänhetens deltagande i EU:s beslutsprocess, EU:s konkurrensregler och grundläggande rättigheter.
- R. Utskottet för framställningar är aktiv medlem i Europeiska ombudsmannanätverket. I denna egenskap mottog utskottet 42 klagomål från Europeiska ombudsmannen för fortsatt behandling som framställningar.
1. Europaparlamentet godkänner Europeiska ombudsmannens årsrapport för 2015.
  2. Europaparlamentet lovordar Emily O'Reilly för hennes utmärkta arbete och för hennes oförtrutna ansträngningar att förbättra kvaliteten på de tjänster som EU-förvaltningarna erbjuder medborgarna. Parlamentet erkänner betydelsen av öppenhet som ett huvudinslag när det gäller att vinna förtroende och uppnå en god förvaltning, något som också tydligt visas av den stora andelen framställningar om öppenhet (22,4 procent), vilket gör denna fråga till den mest brännande av alla. Parlamentet är medvetet om betydelsen av strategiska undersökningar när det gäller att säkerställa en god förvaltning, och stöder de undersökningar som Europeiska ombudsmannen genomfört på detta område hittills.
  3. Europaparlamentet välkomnar Europeiska ombudsmannens fortsatta insatser för att öka öppenheten i TTIP-förhandlingarna genom förslag till kommissionen. Parlamentet ser mycket positivt på att kommissionen till följd av detta har offentliggjort ett antal TTIP-handlingar och att öppenhet därmed har tagits med som en av de tre pelarna i kommissionens nya handelsstrategi. Parlamentet betonar på nytt behovet av stärkt öppenhet i samband med internationella avtal, såsom TTIP, Ceta m.fl., i enlighet med det som ett stort antal bekymrade medborgare efterlyst när de vänt sig till framställningsutskottet. Parlamentet efterlyser kraftfullare och mer omfattande ansträngningar i detta avseende för att värna om unionsmedborgarnas förtroende.
  4. Europaparlamentet uppmanar Europeiska ombudsmannen att undersöka i vilken omfattning inrättandet av säkrade läsrum är i linje med rätten till tillgång till handlingar och med principerna för god förvaltning.
  5. Europaparlamentet påminner om att förordning (EG) nr 1049/2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar bygger på principen om "största möjliga tillgång". Parlamentet understryker därför att öppenhet och obegränsad tillgång till EU-institutionernas handlingar måste vara grundregeln, för att säkerställa att medborgarna till fullo kan utöva sina demokratiska rättigheter. Parlamentet betonar det som Europeiska unionens domstol redan beslutat, nämligen att undantag från detta måste tolkas korrekt och vägas mot det överordnade allmänintresset av att lämna ut handlingar och av de krav som en demokrati ställer, däribland ett ökat medborgardeltagande i beslutsprocessen, legitimitet hos förvaltningen samt effektivitet och ansvarstagande gentemot medborgarna.
  6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ge Europeiska ombudsmannen möjlighet att utarbeta en förklaring om de olika EU-institutionernas bristande överensstämmelse med förordning (EG) nr 1049/2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar, under förutsättning att handlingarna inte omfattas av artikel 4 och artikel 9.1 i den förordningen. Parlamentet stöder tanken att ombudsmannen bör ha befogenhet att fatta beslut om utlämnande av relevanta handlingar efter det att en undersökning av den bristande överensstämmelsen gjorts.
  7. Europaparlamentet beklagar att översynen av förordning (EG) nr 1049/2001 dragit ut på tiden. Det är viktigt att framsteg görs utan ytterligare dröjsmål eftersom förordningen inte längre speglar vare sig rättsläget av i dag eller praxis vid institutionerna.
  8. Europaparlamentet inser behovet av öppenhet i EU:s beslutsprocess, och stöder Europeiska ombudsmannens undersökning av de informella förhandlingarna mellan de tre stora EU-institutionerna ("trepartsmöten") samt inledandet av ett offentligt samråd i denna fråga. Parlamentet ställer sig bakom offentliggörande av handlingar från trepartsmöten, under vederbörligt beaktande av artiklarna 4 och 9 i förordning (EG) nr 1049/2001.
  9. Europaparlamentet beklagar att parlamentets undersökningskommitté beträffande utsläppsmätningar i bilindustrin (EMIS) fick ofullständig dokumentation av kommissionen. Denna dokumentation hade utarbetats i avsaknad av uppgifter som av kommissionen bedömts som irrelevanta. Kommissionen uppmanas att säkerställa högsta möjliga grad av korrekthet i sitt arbete och full insyn i samband med den dokumentation som tillhandahålls, till fullo i överensstämmelse med principen om lojalt samarbete, för att garantera att EMIS utan begränsningar och på ett ändamålsenligt sätt kan utöva sina undersökningsbefogenheter.

Torsdagen den 24 november 2016

10. Europaparlamentet stöder Europeiska ombudsmannens föresats att göra Europeiska centralbanken både öppnare och förenlig med höga förvaltningsstandarder, särskilt som medlem i den trojka/kvadrigan som övervakar programmen för konsolidering av de offentliga finanserna i EU-länderna. Parlamentet välkomnar centralbankens beslut att offentliggöra förteckningar över möten med dess styrelseledamöter. Parlamentet ställer sig bakom de nya vägledande principerna för talaruppdrag och inrättandet av en "tyst period" i fråga om marknadskänslig information före ECB-rådets möten.
11. Europaparlamentet noterar Europeiska centralbankens ställning som både monetär myndighet och rådgivande medlem av trojkan/kvadrigan, och uppmanar Europeiska ombudsmannen att säkra en god förvaltning vid en av Europas viktigaste finansiella myndigheter.
12. Europaparlamentet efterlyser större öppenhet i Eurogruppmötena, utöver de åtgärder som redan har vidtagits av gruppens ordförande till följd av Europeiska ombudsmannens ingripande.
13. Europaparlamentet godkänner ombudsmannens undersökning av sammansättningen och öppenheten i arbetet i kommissionens expertgrupper. Parlamentet noterar kommissionens ansträngningar att öppna upp dessa grupper för allmänheten, och betonar att ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa full öppenhet. Parlamentet uppmanar på nytt rådet och dess förberedande organ att ansluta sig till systemet med lobbyregistret så snart som möjligt och att öka insynen i sitt arbete.
14. Europaparlamentet stöder ombudsmannens arbete för att göra lobbyverksamheten öppnare. Parlamentet beklagar att kommissionen ogärna offentliggör detaljerad information om mötena med tobaksbolagens lobbyister. Kommissionen uppmanas eftertryckligen att utan begränsningar göra sin verksamhet insynsvänlig för allmänheten för att öka förtroendet för sitt arbete.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra all information om lobbyinflytande tillgänglig och kostnadsfri, fullt förståelig och lättillgänglig för allmänheten genom en enda centraliserad databas på internet.
16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att under 2017 lägga fram ett förslag om ett fullt ut obligatoriskt och rättsligt bindande lobbyregister i syfte att eliminera alla kryphål och få till stånd ett fullt ut obligatoriskt register för alla lobbyister.
17. Europaparlamentet stöder ansträngningar att genomföra riktlinjer om insyn i lobbyverksamhet vilka skulle gälla för såväl EU-institutionerna som nationella förvaltningar.
18. Europaparlamentet framhåller medborgarnas oro över kommissionens hantering av överträdelseförfaranden vid Europeiska unionens domstol och över den bristande öppenheten under de relevanta stegen i processen, och att rätten till god förvaltning enligt artikel 41 i stadgan om de grundläggande rättigheterna inbegriper skyldigheten att ge adekvat motivering i fall där kommissionen inte inleder ett överträdelseförfarande vid domstolen. Parlamentet välkomnar Europeiska ombudsmannens strategiska undersökning av de systemrelaterade problem som upptäckts i EU Pilot-förfarandet.
19. Europaparlamentet välkomnar att ombudsmannen inlett en undersökning (OI/5/2016/AB) av kommissionens hantering av klagomål gällande överträdelse inom ramen för EU Pilot-förfarandet i egenskap av fördragets väktare. Parlamentet påminner om tidigare begäranden som utskottet för framställningar har gjort för att säkerställa tillgång till handlingar som rör EU Pilot-förfaranden och överträdelseförfaranden, eftersom framställningar ofta leder till att den typen av förfaranden inleds.
20. Europaparlamentet välkomnar att Europeiska ombudsmannens undersökningar av den s.k. svängdörrsproblematiken inom kommissionen fortsätter. Parlamentet är medvetet om att kommissionen till följd av dessa undersökningar har lämnat mer information om namnen på de högre tjänstemän som har lämnat kommissionen och i stället tagit anställning inom den privata sektorn. Namnen på och andra uppgifter om sådana personer bör offentliggöras oftare. Parlamentet hoppas att andra EU-institutioner och EU-byråer kommer att göra likadant, och välkomnar att kommissionen är beredd att offentliggöra information om vad före detta kommissionsledamöter sysslar med efter mandattiden. Parlamentet är mycket oroat över att kommissionens före detta ordförande Barroso har utnämnts till rådgivare och icke-verkställande styrelseordförande för Goldman Sachs International. Parlamentet uppmanar ombudsmannen att inleda en strategisk undersökning av kommissionens hantering av Barrosos svängdörrsbeteende, med formuleringar av rekommendationer om hur man ska kunna reformera uppförandekoden i linje med principerna om god förvaltning och de fördragskrav som återfinns i artikel 245 i EUF-fördraget.

Torsdagen den 24 november 2016

21. Europaparlamentet påminner om att intressekonflikter omfattar mer än den s.k. svängdörrsproblematiken. Parlamentet betonar att ändamålsenliga åtgärder mot alla källor till intressekonflikter är en förutsättning för att uppnå en god förvaltning och säkerställa trovärdighet i det politiska och tekniska beslutsfattandet. På EU-nivå måste man ägna särskild uppmärksamhet åt utnämningar av kandidater till positioner inom sina institutioner, byråer och organ, med tillämpning av höga standarder och konkreta åtgärder som undanröjer alla misstankar om intressekonflikter.
22. Europaparlamentet välkomnar att samtliga EU-institutioner under 2015 införde interna bestämmelser om skydd för visseblåsare enligt artikel 22a-c i tjänsteföreskrifterna, varigenom en reglerad typ av visseblåsning uppmuntras. Parlamentet noterar att skyddet för visseblåsare mot motåtgärder skulle kunna vara ändamålsenligare, och kräver för detta ändamål gemensamma bestämmelser för att uppmuntra visseblåsning samt införande av minimigarantier och skyddsåtgärder för visseblåsare.
23. Europaparlamentet efterlyser ett direktiv om visseblåsning vilket fastställer lämpliga kanaler och förfaranden för att anmäla alla former av förseelser, samt adekvata minimigarantier och rättsliga skyddsåtgärder för visseblåsare såväl bland allmänheten som inom den privata sektorn.
24. Europaparlamentet välkomnar införandet av en klagomålsmekanism för möjliga kränkningar av grundläggande rättigheter i Frontex, till följd av ombudsmannens pågående undersökning av Frontex och medlemsstaternas metoder i samband med gemensamma återsändanden av irreguljära migranter. Parlamentet lovordar införandet av en sådan mekanism i den nya förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning.
25. Europaparlamentet lovordar ombudsmannens undersökning av huruvida EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna respekteras vid medlemsstaternas genomförande av åtgärder som finansieras genom EU-medel, exempelvis i projekt som institutionaliserar människor med funktionsnedsättning snarare än att integrera dem i samhället. Europeiska ombudsmannen uppmanas eftertryckligen att fortsätta med sådana undersökningar för att säkerställa projektens öppenhet och mervärde.
26. Europaparlamentet välkomnar samarbetet mellan ombudsmannen och parlamentet inom FN-ramen för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt uppmaningen om fullt genomförande av konventionen på EU-nivå och begäran om tillräckliga resurser för detta. Parlamentet ger på nytt sitt fulla stöd för genomförandet av konventionen och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att godkänna ett fullt genomförande av konventionen på EU-nivå.
27. Europaparlamentet stöder ombudsmannens ansträngningar i hanteringen av ärenden som rör diskriminering, rättigheter för personer som tillhör minoriteter och äldres rättigheter i samband med Europeiska ombudsmannanätverkets seminarium "Ombudsmän mot diskriminering".
28. Europaparlamentet stöder ombudsmannens ansträngningar att säkerställa opartiskhet i kommissionens beslutsfattande i konkurrensärenden.
29. Europaparlamentet inser att medborgarnas rätt att delta i utformningen av EU:s politik nu är viktigare än någonsin. Parlamentet välkomnar de riktlinjer som ombudsmannen föreslagit för att förbättra det europeiska medborgarinitiativet, särskilt när det gäller att kommissionen i detalj förklarar skälen till avslag i samband med europeiska medborgarinitiativ. Parlamentet inser dock att det finns betydande brister som måste åtgärdas och lösas för att göra medborgarinitiativet ändamålsenligare. Parlamentet står fast vid att en ökad delaktighet för medborgarna i fastställandet av EU:s politik kommer att bidra till att öka EU-institutionernas trovärdighet.
30. Europaparlamentet ser positivt på ombudsmannens kontinuerliga dialog och nära förbindelser med en rad olika EU-institutioner, däribland parlamentet, och andra organ för att säkerställa administrativt samarbete och sammanhållning, samt lovordar ombudsmannens ansträngningar att säkerställa fortlöpande och öppen kommunikation med utskottet för framställningar.
31. Europaparlamentet är medvetet om att EU:s byråer måste hålla sig till samma höga standarder när det gäller öppenhet, ansvarighet och etik som alla andra institutioner. Parlamentet noterar med uppskattning Europeiska ombudsmannens viktiga arbete inom flera byråer i hela EU. Parlamentet ställer sig bakom förslaget till Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) att alla de som registrerar kemikalier ska visa att de har gjort sitt yttersta för att undvika djurförsök och att Echa ska förse dem med information som kan göra det möjligt för dem att undvika djurförsök.

Torsdagen den 24 november 2016

32. Europaparlamentet stöder ombudsmannens rekommendationer att Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet bör se över sina regler och förfaranden avseende intressekonflikter för att säkerställa adekvata offentliga samråd och fullgott deltagande från allmänhetens sida.
  33. Europaparlamentet påminner om att ombudsmannen även har befogenhet, och därmed är skyldig, att granska parlamentets arbete för att säkerställa en god förvaltning för unionsmedborgarna.
  34. Europaparlamentet efterlyser en ändamålsenlig uppdatering av kodexen för god förvaltningssed, genom antagande av en bindande förordning om detta ämne under innevarande valperiod.
  35. Europaparlamentet uppmanar Europeiska ombudsmannen att i framtida årsrapporter lägga till en kategorisering av klagomål utanför sitt behörighetsområde, eftersom detta skulle ge ledamöterna av Europaparlamentet en överblick av problem som berör unionsmedborgarna.
  36. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution och betänkandet från utskottet för framställningar till rådet, kommissionen, Europeiska ombudsmannen, medlemsstaternas regeringar och parlament samt till medlemsstaternas ombudsmän eller motsvarande organ.
-